

Šis vedlys padės jums rasti atsakymus į klausimus apie
„Grampian NHS“ (Nacionalinės sveikatos tarnybos)
motinystės paslaugas

Lithuanian - Lietuvių

„NHS Grampian“ Motinystės Paslaugų Vedlys

Spalis 2009

© NHS Grampian

Turinys:

- 1 **Antenatalinė priežiūra (nėščiųjų priežiūra)**
- 2 **Kas jus prižiūrės?**
- 4 **Akušerės vizitai iki gimdymo**
Apžvalginis ir diagnostinis tyrimas
Įprasti ir apžvalginiai tyrimai
- 5 **Ultragarsinis tyrimas**
Antenataliniai užsiėmimai
- 6 **Nėščiųjų fizinė veikla**
- 7 **Gimdymas**
- 10 **Motinos ir vaiko priežiūra po gimdymo**
- 12 **Vaiko gimimo įregistravimas**
Skiepai
- 13 **Sveika pradžia**
- 14 **Nuolatinė pagalba ir palaikymas**
Naudingi kontaktai
Gimdymo namai ir ligoninė
- 15 **Bendruomenės akušerių komanda**
- 16 **Ar man priklauso nemokamos NHS paslaugos?**
- 17 **Prieglobsčio prašantys asmenys**
- 19 **Pabėgėliai**
Skiepai
- 20 **Asmenys, turintys leidimą dirbti**
- 21 **Laikinieji gyventojai iš ne EEE šalių ir šalių,
nepasirašiusių dvišalių sveikatos priežiūros
sutarčių**
- 23 **Ruošos pagalbininkai**
- 24 **Ką daryti, jei aš neturiu dokumento, įrodančio teisę į
nemokamas NHS sveikatos priežiūros paslaugas?**
**Ką daryti, jei man prireiktų skubios medicininės
pagalbos?**

Jei manote, kad galite būti nėščia, geriausia būdas tuo įsitikinti yra:

- Įsigyti namų sąlygomis tinkamą naudoti nėštumo nustatymo testą, kuriuo prekiaujama parduotuvėse arba vaistinėse. Tokių testų rezultatai dažniausia pasitvirtina. Jei jūsų nėštumo testas teigiamas, kreipkitės į savo šeimos gydytoją ir paprašykite siuntimo pas akušerę.

Antenatalinė priežiūra (nėščiųjų priežiūra)

Nėštumas – tai jaudinantis ir išskirtinis moters gyvenimo laikotarpis ir jūsų sveikatos priežiūros specialistai stengsis pasiūlyti jums geriausią įmanomą priežiūrą tam, kad nėštumas jums teiktų linksmų ir teigiamų akimirklų. Škotijoje visos nėščios moterys kviečiamos pasinaudoti reguliaria antenataline priežiūra. Tai reiškia, kad jūs ir jūsų būsimas kūdikis būsite reguliariai tikrinami siekiant įsitikinti, kad jūsų sveikatos būklė stabili ir nėra nėštumo nukrypimų.

Antenatalinės priežiūros paslaugos teikiamos daug kur, pvz., sveikatos centruose, šeimos gydytojų centruose, gimdymo namuose, akušerijos skyriuose, gimdymo centruose ir kartais net namuose. „Grampian“ nėščiosios turi savo nėštumo eigos stebėjimo įrašų kortelę. Nėštumo eigos metu už jūsų priežiūrą atsakingas pagrindinis medicinos specialistas yra akušerė.

Kas jus prižiūrės?

Kiekvienos moters nėštumo eiga yra skirtinga, ir jūs susidursite su daugybe specialistų, kurie dirbs kartu kaip komanda, siekdami užtikrinti tai, kad jūsų sveikatos ir nėštumo reikmės būtų patenkintos.

Akušerė – tai kvalifikuota specialistė, kuri yra specialiai apmokyta prižiūrėti ir psichologiškai palaikyti moteris, jų partnerius ir šeimas prieš planuojant nėštumą, nėštumo metu ir gimuskūdikui. Akušerė suteiks jums informacijos apie antenatalinę priežiūrą, kuri bus suderinta taip, kad atitiktų jūsų individualius poreikius ir pageidavimus. Tokiu būdu jūs gausite informacijos, padėsiančios priimti sprendimą, susijusį su visais jūsų priežiūros aspektais ir kūdikio gimimu (t.y. gimdymo būdo ir vietos pasirinkimas).

Pirmojo vizito metu akušerė klausinės apie jūsų sveikatą, šeimos sveikatos istoriją, ankstesnius gimdymus. Jūs taip pat galite suteikti jai bet kokios kitos informacijos, kuri, jūsų nuomone, svarbi žinoti akušerei. Jūs taip pat gausite pasiskaityti tam tikros puikiai parašytos informacijos sveikatos stiprinimo klausimais (pvz., „Nėštumo eigos įrašų knyga“; „Ruoškitės...kūdikis“), kuri yra siūloma visoms nėščiosioms Škotijoje. Nėštumo eigos įrašai apima informaciją apie kiekvieną jūsų vizitą pas sveikatos apsaugos specialistą, ir tai yra išsamūs jūsų antenatalinės priežiūros suvestinė.

Šeimos gydytojas yra vietinis jums paskirtas NHS gydytojas. Nėštumo metu pas šeimos gydytoją galėsite ir toliau lankytis iškilus kitokio pobūdžio sveikatos problemoms ir kartais jis galės jums padėti planuojant antenatalinę ir postnatalinę priežiūrą.

Akušeris-ginekologas – tai gydytojas specialistas, kuris stebi moters būklę nėštumo ir gimdymo metu. Jūsų akušerė ar šeimos gydytojas gali nukreipti jus vizitui pas akušerį-ginekologą, jei, jų manymu, egzistuoja su jūsų nėštumu susijusios konkrečios problemos. Jei jūsų savijauta gera ir jokių nusiskundimų nėra, jums nebūtina lankytis pas akušerį-ginekologą, o jus ir toliau stebės akušerė. Tačiau, kai kuriose ligoninėse, pas akušerį-ginekologą reikia lankytis įprasta tvarka.

Atvykstanti slaugytoja – tai kvalifikuota slaugytoja, turinti papildomą specialisto kvalifikaciją, susijusia su vaiko vystymusi ir priežiūra. Ji dirba kartu su akušere ar šeimos gydytoju, ir yra specialiai apmokyta rūpintis jūsų ir jūsų gimusio vaiko priežiūra. Atvykstanti slaugytoja suteiks informacijos ir patarimų apie vaiko sveikatos eigą, skiepus, kūdikių klinikas ir žindymą.

Kiti specialistai, kurie gali būti įtraukti į jūsų priežiūrą gali būti dietologai, fizioterapeutai, pediatrai, anesteziologai, klausos tikrinimo specialistai, socialiniai darbuotojai, kapelionai ir vyresniųjų prižiūrimos praktikantės akušerės tiek ligoninės, tiek bendruomenės aplinkoje.

Atminkite, kad jus prižiūrintis sveikatos apsaugos specialistas gali būti tiek vyras, tiek moteris. Jei tikėjimas, religija ar kultūra reikalauja, kad jus apžiūrėtų tik tos pačios lyties sveikatos apsaugos specialistas, informuokite apie tai savo akušerę.

Akušerės vizitai iki gimdymo

Kiekvieno vizito iki gimdymo metu jūsų akušerė patikrins kraujo spaudimą, paims šlapimo mėginį ir įvertins, kiek paaugo embrionas. Nėštumo pabaigoje ji nustatys vaisiaus padėtį įsčiose ir išklausus jo širdies ritmą.

Nėštumo eigoje gali būti pasiūlyta eilė įvairių tyrimų. Jūsų akušerė aptars su jumis visus šiuos tyrimus, ir jūs nuspręsite, darytis juos, ar ne.

Apžvalginis ir diagnostinis tyrimas

Apžvalginio tyrimo tikslas suteikti jums informacijos, ar jums galimas nėštumo rizikos pavojus. Diagnostinis tyrimas atliekamas siekiant išsiaiškinti, ar tikrai yra konkreti problema. Kai kurioms būsimoms mamoms gali būti pasiūlyta ir daugiau tyrimų.

Įprasti ir apžvalginiai tyrimai

Pirmaisiais nėštumo mėnesiais siūlomi šie tyrimai ir patikros:

- Kraujo tyrimas, pvz., statistinė kraujo analizė, kraujo grupės nustatymas, raudonukės, hepatito B tyrimai ir pan. Tyrimas atliekamas paimant nedidelį veninio kraujo kiekį įvedus adatą į ranką.
- Pasirenkamas kraujo tyrimas 16 nėštumo savaitę siekiant diagnozuoti Dauno sindromo ar „Spina Bifida“ riziką. (2009 m. šį tyrimą pakeis sprando raukšlės tyrimas (NT), t.y. kombinuotas ultragarsinis ir kraujo tyrimas 11 – 13 nėštumo savaitėmis).

Ultragarsinis tyrimas

Ultragarsinio tyrimo rezultatai, kuriuos jūs aptarsite su savo akušere ar gydytoju, suteiks jums informacijos apie jūsų būsimo kūdikio augimą ir vystymąsi. Nepamirškite, kad kūdikio lyties nustatymas – tai ne „NHS Grampian“ atsakomybė.

- Ankstyvojo nėštumo metu gimdymo datos ultragarsinis tyrimas atliekamas maždaug 12 nėštumo savaitę siekiant pranešti jums apytikrą jūsų gimdymo datą.
- 20 – 22 nėštumo savaitę atliekamas detalesnis ultragarsinis tyrimas siekiant patikrinti jūsų kūdikio vystymąsi.

Antenataliniai užsiėmimai

Jūsų akušerė papasakos jums apie galimybę lankyti antenatalinius užsiėmimus įvairiose vietovėse. Užsiėmimų metu jūs daugiau sužinosite apie gimdymą, vaiko gimimą, priežiūrą, tėvų atsakomybę. Šie užsiėmimai siūlomi tiek mamytėms, tiek tėveliams.

Taip pat galima susitarti dėl galimybės apsilankyti gimdykloje ar gimdymo namuose. Taip pat galite virtualiai apsilankyti Dr Gray ligoninėje .

Nėščiųjų fizinė veikla

Kiekviena nėščia moteris turėtų pabandyti į savo dienos tvarką įtraukti ir fizinę mankštą, nebent jums patarė akušerė ar gydytojas, kad dėl tam tikrų priežasčių tokia mankšta jums nereikalinga. Gera fizinė būklė ir sveikata nėštumo metu yra labai svarbu jūsų ir būsimo vaiko gerai savijautai. Gera fizinė būklė padės jums lengviau pagimdyti ir greičiau atgauti prieš gimdymą buvusią formą. Pratimų tipas, vadinamas dubens dugno raumenų treniravimu, padės sustiprinti pilvo raumenis, kuriems tenka didžiausias krūvis nėštumo ir gimdymo metu.

Prieš pradėdami bet kokią fizinę veiklą ar mankštą, pasikonsultuokite su akušere ar šeimos gydytoju.

Gimdymas

Kur gimdyti

Motinstės paslaugos Škotijoje siekia užtikrinti kiek galima geresnę pacientės priežiūrą bei yra saugios ir, kur reikia, teikiamos dalyvaujant akušerei. Jūsų akušerė patars, padės ir su malonumu pasikalbės su jumis apie gimdymo būdą (t.y. ligoninėje, namuose, vandenyje, jei yra galimybė). Jei jūsų nėštumas nėra problemiškas arba nėra rizikos, jūs galite gimdyti:

- Moterų skyriuje
(Aberdino gimdymo namuose)
- Aberdino gimdymo namuose
- Dr. Gray ligoninėje
- Banff moterų skyriuje
(Chalmers ligoninėje)
- Fraserburgh gimdymo namuose
(Fraserburgh ligoninėje)
- Aboyne gimdymo namuose
(Aboyne ligoninėje)
- Peterhead gimdymo namuose
(Peterhead bendruomenės ligoninėje)
- savo namuose

Gimdymo metu ir gimus kūdikiui svarbu jausti vyro ar partnerio/draugo palaikymą, jei jūs taip nusprendėte. Kai kurios moterys nori kad su jomis būtų daugiau negu vienas žmogus, ir tai gali būti nesunkiai suderinama.

Gimdymo būdai

Nėštumo metu jūs turėsite galimybę su savo akušere ir galimai su akušeriu-ginekologu aptarti gimdymo tipą, kuris būtų geriausias jums ir jūsų kūdikiui. Jūsų pasirinkimas yra svarbus ir į jį bus atsižvelgiama visada, jei tik įmanoma. Tačiau, atsižvelgiant į jūsų gimdymo eigą, gali kilti būtinybė imtis kitų priemonių, kurių reikia motinos ir vaiko sveikatai bei gerovei.

- Daugumos moterų nėštumas yra lengvas ir jų gimdymas netrunka ilgai.
- Kai kurioms moterims gali prireikti pagalbos gimdymo pabaigoje, kuomet akušerinės replės ir vakuuminis ekstraktorius (trauktuvas) gali būti saugiausia pasirinktis.
- Atsižvelgiant į gimdymo eigą, gali prireikti Cezario pjūvio.
- Gimdymo skatinimo gali prireikti, kai nėštumas tęsiasi ilgiau nei 41-42 savaitės arba jei turite medicininių problemų, kurios turi įtakos jūsų ir jūsų negimusio kūdikio sveikatai, pvz., padidėjęs kraujo spaudimas.
- Kai kurioms moterims gali prireikti iš anksto suplanuoto Cezario pjūvio dėl priežasčių, kurias aptars su jumis asmeniškai jus konsultuojantis akušeris-ginekologas.

Nuskausminimas gimdant

Su savo akušere jūs aptarsite tai, kokie nuskausminimo metodai galimi vietoje, kurioje gimdysite. Jūs galite būti padrąsinta nenaudoti nuskausminamųjų visą gimdymo eigą ir apsispręsti, kokia padėtis jums priimtina skirtingų gimdymo etapų metu.

Nuskausminimas gimdant tai:

- Savipagalbos metodai, tokie kaip atsipalaidavimas, masažas ir aktyvumo išlaikymas.
- TENS (Nervinių skaidulų elektrostimuliacija) – būdas, kuomet ant nugaros išdėstomi maži guminiai elektrodai, o nedidelė elektros srovė stimuliuoja nervines galūnes, kas skatina endorfino, natūraliai mažinančio skausmą hormono, gamybą.
- Vanduo, gilios vonios ar baseino naudojimas
Nuskausminamieji vaistai: Equanox® arba Entonox® (dujos ir oras), diamorfinas ar epidūrinė nejautra. Atminkite, kad epidūrinės nejautos naudojimas galimas tik Aberdino gimdymo namuose. Epidūrinės nejautos tipas vadinamas spinaliniu yra naudojamas tik Cezario pjūvio atveju ir galimas Aberdino gimdymo namuose ir Dr. Gray ligoninėje.

Motinos ir vaiko priežiūra po gimdymo

Iš karto tik gimus vaikui

Jei viskas gerai, jums ar jūsų partneriui paprastai pasiūloma perkirpti kūdikio virkštelę. Akušerė taip pat paskatins jus paimti į rankas savo kūdikį ir jį pirmą kartą pažindyti, jei įmanoma.

Motinos priežiūra pagimdžius

Pogimdyvinis laikotarpis yra ypatingas laikas jums susipažinti su savo kūdikiu, pabandyti jį pamaitinti ir bendrai atsigauti po gimdymo. Kai būsite pasiruošus, jums bus pasiūlyta pasinaudoti vonia ar dušu, o tada būsite perkelta į pogimdyvinę palatą.

Jei gimdėte ligoninėje ir viskas gerai, galėsite grįžti namo tą pačią dieną po 2 – 6 val. arba per tris dienas po gimdymo.

Jūs prižiūrės jūsų akušerės komanda. Jei jums ar jūsų kūdikiui reikalingi kokie nors papildomi tyrimai, jūs liksite ligoninėje kol galėsite grįžti namo.

Kūdikio priežiūra jam gimus

Tai apima:

- Visapusišką fizinę patikrą ir reguliarią jūsų kūdikio apžiūrą.
- Visi gimdymo namai siūlo vitamino K injekciją jūsų kūdikiui netrukus po gimimo. Tai prevencinė priemonė rimtai, tačiau retai pasitaikančiai vaikų ligai, vadinamai hemoragija.
- Pirmosiomis dienomis po gimdymo, jūsų kūdikiui bus patikrinta klausa.
- Jei jūsų kūdikiui reikia vakcinas nuo tuberkuliozės, tai bus atlikta sutartu laiku.

Akušėrė tęs jūsų priežiūrą 10 dienų po gimdymo arba ilgiau, jei reikia. Akušėrė įvertins jūsų ir jūsų kūdikio sveikatos būklę. Kai susitarsite su akušere, kad jau atėjo laikas, akušėrė perduos jūsų priežiūrą atvykstančiai slaugytojai. Atvykstanti slaugytoja iš pradžių lankys jus namuose, o po to jūsų šeimos gydytojų centro kūdikių klinikoje. Atvykstanti slaugytoja stebės jūsų kūdikio augimą ir vystymąsi, ir teiks informaciją visais su kūdikių sveikata susijusiais klausimais.

Pagalba maitinant kūdikį

Jums bebūnant ligoninėje pradėsite įgusti prižiūrėti ir maitinti savo kūdikį.

„NHS Grampian“ palaiko visų tėvų teisę apsispręsti, kaip jų kūdikis bus maitinamas. Kad ir kokį maitinimo būdą pasirinksite, jūsų akušerė ar atvykstanti slaugytoja palaikys jūsų apsisprendimą ir paaiškins, kaip tai daryti. Žindymas yra sveikiausias kūdikio maitinimo būdas, ir mes pripažįstame tai, kad žindymas krūtimi labai svarbus tiek kūdikiui, tiek motinai. Dėl šios priežasties „NHS Grampian“ skatina jus pasirinkti būtent šį kūdikio maitinimo būdą.

Vaiko gimimo įregistravimas

Škotijoje jums privaloma registracijos biure įregistruoti gimusį vaiką per 3 savaites nuo jo gimimo. Prieš jums išvykstant iš pogimdyvinės palatos, gausite lankstinuką su informacija apie tai, kaip registruojamas vaikas.

Įregistravus gimdymą, jums taip pat reikia priregistruoti savo kūdikį pas šeimos gydytoją. Dauguma moterų priregistruoja savo kūdikius tam pačiam šeimos gydytojui, pas kurį prisiregistravusios pačios.

Skiepai

Skiepai yra saugiausias ir efektyviausias būdas apsaugoti jūsų kūdikį nuo įvairių ligų. JK rekomenduojama skiepyti vaikus visais įprastinėje skiepų programoje numatytais skiepais. Atvykstanti slaugytoja aptars su jumis šį klausimą ir atsakys į galimus jūsų klausimus.

Sveika Pradžia (Healthy Start)

Kas yra „Sveika Pradžia“ ?

„Sveika Pradžia“ yra Sveikatos Programos Departamentas, skirtas padėti mažų pajamų šeimoms išduodant kuponus nėščioms moterims ir šeimoms turinčioms vaikų iki keturių metų įsigyti nemokamam pienui ir vaisiams.

Ką šis planas suteikia?

Šeimoms, atitinkančioms kriteriją, kas keturios savaitės paštu bus išsiūsti nemokami kuponai, kuriuos bus galima pakeisti parduotuvėse su ženklu „Healthy Start“ į:

- Skystą karvės pieną
- Kūdikių mišinėlių pieną
- Šviežius vaisius
- Šviežias daržoves

Ir dar „Sveika Pradžia“ suteikia šeimoms, atitinkančioms kriteriją, nemokamus vitaminų papildus, kuriuos galima rasti veitinėse benruomenės vaistinėse. Pradėti vartoti vitaminų papildus kaip galima anksčiau nėštumo metu yra taip pat svarbu kaip ir laikytis sveikos maitinimosi dietos. Vaikai turėtų vartoti papildus iki penkių metų amžiaus.

Ar aš atitinku kriteriją?

Programa yra prieinama nėščioms moterims ir šeimoms su vaikais iki keturių metų amžiaus jeigu gaunama:

- Pajamų Pašalpa (Income Support)
- Bejieškančiųjų Darbo Pajamų Pašalpa (Income based Jobseeker's Allowance)
- Vaiko Mokesčių Kreditas (Child Tax Credit), bet ne Dirbančiųjų Mokesčio Kreditas (Working Tax Credit) iki tam tikro pajamų lygio.

Visos moterys iki aštuoniolikos metų atitinka kriteriją, nepriklausomai ar jos gauna pašalpas ar ne.

Kur gauti smulkesnės informacijos?

Jūsų akušrė, lankanti slaugytoja, rajono seselė, bendruomenės seselė ar šeimos gydytojas padės jums gauti tinkamus blankus užsiregistravimui. Taip pat yra pagalba telefonu: 0845 6076823 ir tinklapis: **www.healthystart.nhs.uk**

Nuolatinė pagalba ir palaikymas

Mamos gali gauti nuolatinę pagalbą ir psichologo konsultaciją. Teiraukitės savo akušerės, šeimos gydytojo ar atvykstančios slaugytojos.

Naudingi kontaktai

Jei turite kokių klausimų ar reikia konsultacijos nėštumo klausimais, ar norite pasikeisti vizito pas akušerę laiką, kreipkitės į ją telefono numeriu, kurį ji nurodė jums pati.

Gimdymo namai ir ligoninės

Abedyno gimdymo namai

Moterų skyrius

01224 552777

Gimdykla

01224 553602

Antenatalinė klinika (vizitui)

01224 552072

Aboyne ligoninė

01339 886433

Chalmers ligoninė, Banff

(akušerija)

01261 819129

Dr Gray ligoninė

01343 567220

Fraserburgh ligoninė

01346 513151

Peterhead bendruomenės

ligoninė

01779 482437

**Bendruomenės akušerių komanda Aberdyno miesto
bendruomenės akušerės**

01224 552071

Aberdynširo Centro bendruomenės akušerės

Inverurie ir Kemnay

(Garoich)

01467 631086

Huntly

01466 765024

Insch ir Rhyndie

01464 821532

Alford ir Strathdon

01975 564284

Ellon

01338 725566

Aberdynširo Pietų bendruomenės akušerės

Stonehaven ir Portlethen

01224 785404

Inverbervie

01561 360903

Moray bendruomenės akušerės

Forres regionas

01309 678867

Elgin, Lossiemouth regionai

01343 567714

Speyside regionas

01340 821604

Buckie, Keith ir Cullen regionai

01542 839054

Kiti naudingi telefono numeriai:

„NHS Grampian“ Sveikatos linija

0500 20 20 30

NHS 24

0845 24 24 24

NHS Pagalbos linija

0800 22 44 88

NHS Grampian priklausomybės

nuo rūkymo pagalba

0500 600 332

NHS rūkymo nėštumo metu

pagalbos linija

0800 224 332

Škotijos pagalba moterims

0131226 6606

Nacionalinė šeimos krizių

pagalbos linija

0800 0271 234

Ar man priklauso nemokamos NHS paslaugos?

Europos Ekonominės Erdvės (EEE) valstybės ir šalys, pasirašiusios dvišales sveikatos priežiūros sutausta

Visi Europos Ekonominės Erdvės (EEE) valstybių (ir Šveicarijos) bei šalių, su kuriomis pasirašytos dvišalės sveikatos priežiūros sutartys, piliečiai gali gauti nemokamas NHS sveikatos priežiūros paslaugas, t.y. „gydymą, kuriam poreikis atsirado jiems čia begyvenant“. EEE valstybių sąrašas ir šalys, pasirašiusios, dvišales sutartis, nurodomos toliau.

EEE valstybių piliečiams teisė į nemokamas NHS sveikatos priežiūros paslaugas įrodoma pateikus Europos sveikatos draudimo kortelę.

EEE valstybės yra:

Austrija	Lichtenšteinas
Belgija	Lietuva
Bulgarija	Liuksemburgas
Kipras	Malta
Čekijos Respublika	Nyderlandai
Danija	Norvegija
Estija	Lenkija
Suomija	Portugalija
Prancūzija	Rumunija
Vokietija	Slovakijos Respublika
Graikija	Slovėnija
Vengrija	Ispanija
Islandija	Švedija
Airija	Šveicarija*
Italija	Jungtinė Karalystė
Latvija	

Patikslinimas:

**Ne EEE valstybė, tačiau įtraukta į sveikatos priežiūros nuostatas.*

Šalys, pasirašiusios dvišales sveikatos priežiūros sutartis

Toliau nurodytos ne EEE valstybės yra pasirašiusios dvišales sutartis su EEE valstybėmis. Jų piliečiai turi teisę gauti nemokamas NHS sveikatos priežiūros paslaugas: „gydymą, kuriam poreikis iškilo vizito metu“.

Angvila

Australija

Barbadosas

Didžiosios Britanijos

Mergelių salos

Normandijos salos

Folklando salos

Gibraltaras

Meno sala

Malta

Monseratas

Naujoji Zelandija

Rusijos Federacija

Šv. Elenos sala

Buvusios Sovietų sąjungos valstybės

Buvusi Jugoslavija

Terksas ir Kaikosas

Prieglobsčio prašantys asmenys

Prieglobsčio prašantis asmuo – tai asmuo, pateikęs prašymą jį apsaugoti pagal Ženevos Konvenciją ir laukiantis, kad šį prašymą apsvarstyti „Home office“.

Kaip prieglobsčio prašantis asmuo, jūs turite tokią pačią teisę į nemokamą NHS gydymą kaip ir vietos gyventojai. Jūs turite pateikti savo HC2 sertifikatą, atėję registruotis pas šeimos gydytoją. HC2 sertifikatas išduodamas Sveikatos apsaugos departamento vardu. Toks sertifikatas išduodamas pagrindiniam pareiškėjui, tačiau sertifikate pateikiama informacija apie išlaikytinius ir į NHS paslaugas gali pretenduoti visa šeima.

Be to, kaip prieglobsčio prašančiam asmeniui identifikacijos tikslais jums gali būti išduota ARC (pareiškėjo registracijos) kortelė. Vėl – jei turite ARC kortelę, einant registruotis pas šeimos gydytoją reikia pasiimti ir ją.

ARC kortelė – tai įrodymas, kad jūs Didžiosios Britanijos teritorijoje pateikėte prašymą prieglobsčiui gauti.

Pabėgėliai

Pabėgėlis – tai asmuo, kuris:

„turi pagrįstą baimę dėl persekiojimo rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui pagrindais; išvyko iš šalies, kuriai priklauso arba kurioje normaliai gyveno“;

ir

negali arba nenori grįžti namo dėl baimės būti persekiojamu.“

Kaip pabėgėlis jūs pretenduojate į tokią pačią nemokamą NHS sveikatos priežiūrą, kaip ir vietos gyventojai. Eidami registruotis pas šeimos gydytoją, turėtumėte pateikti savo HC2 sertifikatą. HC2 sertifikatai yra išduodami Sveikatos apsaugos departamento vardu. Jie yra išduodami pagrindiniam pareiškėjui, tačiau sertifikate pateikiama informacija apie išlaikytinius ir į nemokamas NHS paslaugas gali pretenduoti visa šeima.

Be to, kaip pabėgėliui identifikacijos tikslais jums gali būti išduota ARC (pareiškėjo registracijos) kortelė. Vėl – jei turite ARC kortelę, einant registruotis pas šeimos gydytoją reikia pasiimti ir ją. ARC kortelė – tai įrodymas, kad jūs Didžiosios Britanijos teritorijoje pateikėte prašymą prieglobsčiui gauti.

Skiepai

Skiepai yra saugiausias ir efektyviausias būdas apsaugoti jūsų kūdikį nuo įvairių ligų. JK rekomenduojama skiepyti vaikus visais įprastinėje skiepų programoje numatytais skiepais.

Atvykstanti slaugytoja aptars su jumis šį klausimą ir atsakys į galimus jūsų užklausimus.

Kaip pabėgėlis jūs pretenduojate į tokią pačią nemokamą NHS sveikatos priežiūrą, kaip ir vietos gyventojai. Eidami registruotis pas šeimos gydytoją, turėtumėte pateikti savo HC2 sertifikatą. HC2 sertifikatai yra išduodami Sveikatos apsaugos departamento vardu. Jie yra išduodami pagrindiniam pareiškėjui, tačiau sertifikate pateikiama informacija apie išlaikytinius ir į nemokamas NHS paslaugas gali pretenduoti visa šeima.

Be to, kaip pabėgėliui identifikacijos tikslais jums gali būti išduota ARC (pareiškėjo registracijos) kortelė. Vėl – jei turite ARC kortelę, einant registruotis pas šeimos gydytoją reikia pasiimti ir ją. ARC kortelė – tai įrodymas, kad jūs Didžiosios Britanijos teritorijoje pateikėte prašymą prieglobsčiui gauti.

Asmenys, turintys leidimą dirbti

Kasmet su leidimais dirbti į JK atvyksta daug EEE nepriklausančių šalių piliečių, kurių valstybės nėra pasirašiusios dvišalės sutarties. Jei turite leidimą dirbti, kurio trukmė nesiekia 6 mėnesių, nei jūs, nei jūsų šeimos nariai neturi teisės į nemokamą sveikatos priežiūrą.

Jei turite leidimą dirbti, kurio trukmė viršija mėnesius, jūs ir jūsų šeimos nariai (kaip išlaikytiniai) turi teisę į nemokamą NHS sveikatos priežiūrą.

Praėjus 12 darbo JK mėnesių, leidimą dirbti turintis asmuo gali prašyti gauti EEE gyventojų leidimą. Jei kaip leidimą dirbti turintis asmuo jūs JK praleidote penkerius metus be pertraukos, paprastai gaunate teisę prašyti „galimybės pasilikti visam laikui“. EEE gyventojų leidimą turintys asmenys ir tie, kurie turi leidimą „gyventi visą laiką“, turi teisę į nemokamą NHS sveikatos priežiūrą.

Išimčių ir specialiųjų atvejų pavyzdžiai

Nemokamą prieigą prie NHS sveikatos priežiūros paslaugų reguliuojančiuose teisės aktuose numatyta daug išimčių. Toliau pateikiami keli pagrindinių išimčių ir specialiųjų atvejų pavyzdžiai, kurie leidžia bet kam (neatsižvelgiant į statusą) gauti nemokamas NHS sveikatos priežiūros paslaugas. Šis sąrašas nėra baigtinis: beveik kiekviena šios temos taisyklė arba gairė yra itin ilga, joje daug išimčių ir specialiųjų atvejų. Jei jums reikia papildomos informacijos, kreipkitės į šeimos gydytojo registratūros darbuotoją, praktikos vadovą arba susisiekite su Naidželu Firtu, lygybės ir įvairovės „NHS Grampian“ vadovu, telefonu **(01224) 552245** arba el. paštu: **Nigel.firth@nhs.net**

Laikinieji gyventojai iš ne EEE šalių ir šalių, nepasirašiusių dvišalių sveikatos priežiūros sutarčių

Laikinas gyventojas – tai asmuo, kuris šeimos gydytojo aptarnaujamoje teritorijoje gyvena ilgiau nei 24 val., tačiau trumpiau nei 3 mėn. Šeimos gydytojas savo nuožiūra gali registruoti ne EEE šalies pilietį arba pilietį iš valstybės, kuri nėra pasirašiusi dvišalės EEE sutarties, kaip laikinąjį gyventoją ir teikti nemokamas pirmines sveikatos priežiūros paslaugas jam ir jo šeimos nariams, neatsižvelgiant į jų statusą.

Jei laikinasis gyventojas JK gyvena ilgiau nei 3 mėnesius, BPG savo nuožiūra gali registruoti ne EEE šalies pilietį arba pilietį iš valstybės, kuri nėra pasirašiusi dvišalės EEE sutarties ir teikti nemokamas pirmines sveikatos priežiūros paslaugas jam ir jo šeimos nariams, neatsižvelgiant į jų statusą.

Reikia atkreipti dėmesį, kad kitos NHS paslaugos, pvz., ligoninių priežiūra, EEE nepriklausančių šalių piliečiams bei piliečiams valstybių, kurios nėra pasirašiusios dvišalių sutarčių su EEE (laikiniesiems gyventojams) nebūtinai turi būti nemokamos.

Kitos pagrindinės išimtys ir specialiųjų atvejų išimtys:

- Skubus gydymas greitosios pagalbos padalinyje arba teikiamas šeimos gydytojo
- Šeimos planavimo paslaugos
- Tam tikrų infekcinių ligų gydymas (įskaitant plintančias lytiniu keliu)
- Priverstinis psichiatrinis gydymas
- HIV/AIDS
- Gydymas, nurodomas teismo nutartimi
- Asmenų, kurie JK legaliai ir teisėtai gyvena ilgiau nei metus, gydymas
- Jei pirminė buvimo JK priežastis yra darbas ir asmuo šiuo metu yra bedarbis
- Studentams, kurie mokosi visą kursą (ir jų išlaikytiniams) mokėti už gydymą nereikia
- Akredituotiems diplomatams
- Lengvatinių įmonių darbuotojams, dirbantiems JK teritorinių vandenų zonoje arba JK Šiaurės jūros sektoriuje
- JK registruotuose laivuose dirbantiems įgulos nariams

Ruošos pagalbininkai

NHS taisyklės ruošos pagalbininką apibrėžia taip:

„...asmuo, kuris į JK atvyksta mokytis anglų kalbos ir gyventi iki 2 metų kaip anglakalbės šeimos narys. Ruošos pagalbininkai – tai nevedę asmenys nuo 17 iki 27 metų amžiaus ir vadinamuosiuose šių susitarimų rėmuose neturintys išlaikytinių...“

Jei ruošos pagalbininkas atvyko iš EEE šalies arba valstybės, kuri yra pasirašiusi dvišalę sveikatos priežiūros sutartį, jis turi tas pačias teises į nemokamą NHS sveikatos priežiūrą, kaip ir bet kuris kitas tos šalies pilietis.

Jei ruošos pagalbininkas atvyko iš ne EEE šalies ar valstybės, kuri nėra pasirašiusi dvišalės sutarties, jis neturi teisės į nemokamą NHS sveikatos priežiūrą, kol neišbūna JK vienerių metų.

Ką daryti, jei aš neturiu dokumento, įrodančio teisę į nemokamas NHS sveikatos priežiūros paslaugas?

Jei jūs negalite įrodyti savo teisės į nemokamą NHS sveikatos priežiūrą neskubiam gydymui gauti, negalite gauti nemokamo neskubaus NHS gydymo.

Patekus į tokią situaciją, galima:

- paprašyti šeimos gydytojo priimti jus ir jūsų šeimos narius kaip laikinuosius gyventojus, kaip aprašyta sk. „Išimčių ir specialiųjų atvejų pavyzdžiai.“

arba

- paprašyti šeimos gydytojo priimti jus ir jūsų šeimos narius kaip privačius pacientus

Jei šeimos gydytojas jus ir jūsų šeimos narius priims kaip privačius pacientus, jūs turėsite sumokėti už gautą gydymą. Prieš pradėdamas bet kokį gydymą, šeimos gydytojas jums pateiks jo sąmatą. Jūsų gaunamų priežiūros paslaugų standartas tokiu atveju visiškai atitiks tą, kuris taikomas NHS pacientams.

Jei šeimos gydytojas jus arba jūsų šeimos narius nusiųs toliau gydytis, už tai taip pat turėsite sumokėti.

Ką daryti, jei man prireiktų skubios medicininės pagalbos?

Visi asmenys turi teisę į nemokamą skubią medicininę pagalbą, kurią teikia Skubios pagalbos padalinys arba šeimos gydytojas – neatsižvelgiant į asmens statusą.

Jei jums arba jūsų šeimos nariams nutiko nelaimė arba jums reikia skubios medicininės pagalbos, paskambinkite greitosios pagalbos numeriu 999.

Jei nekalbate angliškai, paprašykite angliškai kalbančio draugo ar giminaičio paskambinti jūsų vardu.

Ar aš galėsiu bendrauti su gydytojais ir slaugytojomis, jei nesuprantu ar sunkiai suprantu anglų kalbą?

Visuose „Grampian“ šeimos gydytojų centruose, ligoninėse yra įrengta „Kalbos linijos“, vertėjavimo telefonu galimybė, ir personalo darbuotojai yra apmokyti ja naudotis. „Kalbos linija“ leidžia per 60 – 90 sek. susisiekti su profesionaliais vertėjais telefonu, kurie verčia iš/į 120 skirtingų kalbų. Jei nekalbate angliškai arba jei gerai nesuprantate šios kalbos, jūs vis tiek galėsite lengvai bendrauti su gydytoju ar slaugytoja. Jei norite, galite per „Kalbos liniją“ informuoti savo gydytoją ar slaugytoją, kad jūs pageidaujate, jog, vėlesniems vizitams, jei įmanoma, vertėjas atvyktų tiesiogiai.

Kitos kalbos ir formatai

Šis leidinys išleistas anglų ir kitomis kalbomis. Jį galima gauti dideliu formatu, kompaktiniame diske arba kitais formatais pagal poreikį. Paprašykite savo angliškai kalbančio draugo ar giminaičio paskambinti, parašyti ar el. paštu susisiekti su „Corporate Communications“.

Smulkesnė informacija:

Corporate Communications,
Ashgrove House,
Aberdeen Royal Infirmary,
Aberdeen AB25 2ZA

Telefonas: (01224) 551116 or 552245

El. paštas: Grampian@nhs.net

Teiraukitės leidinio:

CGD 090134

Sudarė: Roda Bird

Dizainas Social Enterprise: www.grecgraphics.com